گفتوگۆ لەگەڵ شاعیر ئیمان یادەوەر.. هەڤپیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

ئیمان یادەوەر: مەرج نییە هەمووکات ناونیشان وەك ناوەوەی دەق بێت
ئیمان یادەوەر: هەندێکجار ناونیشانی شیعر شیعرێکی تەواوە بەخۆی

ئیمان یادەوەر: بەخت، ئەستێرەیەکە سرووشت دەینێرێت و خۆت ئاسمانی بۆ دروست دەکەیت
خاتوونی شاعیر ئیمان فواد فەخرەدین ناسراو بە (ئیمان یادەوەر) دەنگێکی دیاری نێو شیعری کوردییە
لە دایك بووی شاری کەرکووکە،لە ئێستادا نیشتەجێی شاری هەولێر بەهۆی شیعرە ناسکە کانییەوە تائێستا بەشداری چەندین فیستیڤاڵی شیعر و ئەدەب کردووە براوەی چەندین خەڵاتی شیعری بووە لەوانە:
براوەی خەڵاتی دووەمی فیستیڤاڵی شەن بۆ شیعر 2022 ،براوەی خەڵاتی یەکەمی هاوبەشی، فیستیڤاڵی مەلای جەباری 2023 ، براوەی خەڵاتی دووەمی دەزگای ڕوانگە 2023 هەروەها خاوەن نۆ بڕوانامەی ڕێزلێنانە ئێمە بۆ زیاتر ئاشنا بوون بە دونیای شیعری خاتوو ئیمان یادەوەر ،لەنزیکەوە ئەم هەڤپەیڤینەمان لەگەڵیدا سازدا.

***سەرەتا بابزانین چۆن جیهانی شیعرت ناسی؟**

- ناسینی من بە شیعر و ئەدەب لەڕێگەی خوێندنەوەوە بوو، کاتێك دەستم بەخوێندنەوە کرد هەموو جۆرەکم دەخوێندەوە دواتر تەماشم کرد ئەوەی لەگەڵ دونیا و ڕۆحی مندا دێتەوە شیعرە بۆیە شیعر هۆگرییەکی سەیری بۆ دروستکردم. باوەڕناکەم هیچ کەسێك هەبێت دیوانی شاعیرانی کورد بخوێنێتەوە و هەستی نووسین و خۆشەویستی زمان و نەتەوەکەی تێدا نەچێنێت .
- **نازناوی (ئیمان یادەوەر) هیچ چیرۆکێکی لەپشتە؟**
- چیرۆکی ناسناوەکەم بە شیعر جێهێشتووە، وە ناوەکە دەتوانم بڵێم وەکوو شیعرێکی تەواو لەگەڵ بوونی مندا گونجاوە و بۆیە خۆشم ویستووەو .

***چۆن شیعر پێناسە دەکەیت ؟**

- ڕەنگە سەخت بێت بۆ نووسیارێك ،کە لەسەرەتای دونیای گەورەی

نوسین دای پناسیکی تواوی بو شیعر هبت، بام ئوی پیگشتووم شیعر لای من ماناکردنوی هموو ئو شتانی کوختو لو بمانایدا ون ببن. شیعر دزینوی ئو جوانییانی کو ژگار ونیکردوون، لم پرسیاروو شیعرکی مامستای گورو (شرکو بکس)م بیرکوتوو دت:

ئاوی شیعر
من هندو جار
کو ئاو لو وشم ئبدرو و
ئبمو کاغزکی قاقو
کارزکنی خیام
دائهم ناو قووایی مژوومو،
خم هکنو و
خم هکنو
تا ئگاتو ئاوی شیعر.

- **کاتکی دیارکراوت هیو بو شیعر نووسین؟**
- بو شاعیر پویستو هموو کاتکی پو بت لو خوندنو و وانینی قووو بو شیعر بیو ناگونجت وك کایکانیتر کات بو شیعر ترخان بکرت کاتك شیعر هموو کاتك ئامادگی هیو ناکرت ئمو نائاگابین، هرکات شیعر هموو بوون و بیرکردنوی داگیر کردیت ئوکات هرکات بت کاتی شیعرو.
- **چنو دوانیتو ئاستی رخنی شیعری لو کوردستان؟**
- من بات و خنکاری بشکی زری خنگرانی کوردی لسر شیعر و ئدب بگشتی دخونمو هرلو (بختیار علی، عبدولخالق یعوقبی ،حمسعید ،حسن کاروان، کاکو سوور .. نا حسن، ئارام صدیق ، پشو عبدوا ، پری عومر ئسعد..)،زر نووسیار و خنگرانی کورد بگشتی ئم دوایانو هوی باش و جددی هیو بو دزینوی شیعر و ئدبی باشی کوردی، بشویك کخنی کوردی ئستا قناغی وسف و ستایشی تپاندوو.
- **ئو بابتانو چین کو لو شیعرکانت رنگی داوتو؟**
- شیعر زادی بوونو، ئو کتواری منی تدا دژیم و ئوپرسیارانی لناووم دروستدبن سیمای گشتی دقو شیعرییکانمن، ئمو جگو لو زمان و خاك و نتوم کو همیشو لشیعرکانم دا ئامادییان هیو.
- **مرجو ناونیشانی شیعر گوزارشت لو ناورك بکات؟**
- وای نابینم هندکجار ناونیشانی شیعر شیعرکی تواوو بخی، من هموو کات شیعر دنوسم دوای تواوبوون و

پوختەکردنی ئەوکات بیر لەناونیشان دەکەمەوە، لام وایە سەرەتا دروستبوونی ناونیشان دەقەکە لەقالب دەدات کەناهێڵێت لەو هەڵە بترازێت کەناوی شیعرەکە دیاری کردووە. بۆیە مەرج نییە هەمووکات ناونیشان وەك ناوەوەی دەقەکە بێتەوە.

- **بەکورتی لەسەر ئەم وشانە دەڵێت چی؟**

دایك: پیرۆزترین فریشتە لەبەرگی مرۆڤدا

دابڕان: دەزینەوەی خۆت لەناو ئەوانەی، لەخۆیاندا ونیانکردین.

خۆشەویستی: هەناسەی ڕۆح

ژیان : کۆڵەگەیەکە مرۆڤ خۆی تێدا دەچەقێنێت

بەخت: ئەستێرەیەکە سرووشت دەینەخشێت و خۆت ئاسمانی بۆ دروستدەکەیت.

- **هەڤپیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس**

ڕۆژی دووەمی جەنگ..ڕزگار عومەر

لە ئەدەبیاتی ئاگری نەکوژاوەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا دەستەواژەیەك زۆر دووبارە دەبێتەوە " قەدەر، یان چارەنوسی ئەم ناوچەیە هەروەکو خۆی دەمێنێ!" یاریزانە سەرەکییەکانی وەك ئەمریکا، ئێران، ڕووسیا و تورکیاو لایەنگرەکانیان کاریگەرییان لەسەر ئەم چارەنوسە هەیە. ئامانجە ناکۆك و بەردەوامەکانی ئەم هەموو ئەکتەرە گرفتی خوێناوی دروست دەکەن و عێراق و هەرێمی کوردستانیش لە چەقی ئەم ئاڵۆزییەدا گیریان خواردووە.

یەکێك لە بزوێنەرە سەرەکییەکانی ئاڵۆزی ئەم ناوچەیە کێبەرکێ درێژخایەنەکەی نێوان ئەمریکا و ئێرانە کە بەهۆی ئامانجە دژبەیەکەکانیان لە ئاست و شوێن کاتی جیاواز بەریەك دەکەون، هەر ئەم بەر یەك کەوتنەشە ڕۆڵی سەرەکی هەیەو بەردەوامە لە داڕشتنی وێنەی گۆڕاو یان جێگیری ناوچەکە. ئەمریکا کە هاوپەیمانی مێژوویی سعودیە و دەوڵەتانی کەنداو ئیسرائیلە، تەواو مەشغولی بەرپەرچدانەوەی فراوانخوازیی بازنەی ڕووسیا-چین- ئێرانە لە ناوچەکە. هاوکات ئێرانیش مەیدانیتر هەوڵ دەدات هەژمونی خۆی بسەلمێنێت و بەهەر نرخێك بێت فریای سەپاندنی ئامانجە

ستراتیژیەکانی خۆی بکەوێت.
لەم ساڵانەی دواییدا گەڕانەوەی ڕووسیا بە تەرکیزێکی زیاتر بۆ ئەم تەکەڵە جیۆپۆلەتیکییە فاکتێکیتری لە ئاڵۆزییەکان زیاد کرد، ڕووسیا بە پتەوکردنی پەیوەندییەکانی لەگەڵ ئێران و خۆشکردنی پەیوەندیەکانی خۆی لە گەڵ هاوپەیمانە تەقلیدیەکانی ئەمریکا، تەحەدای بەرەی ئەمریکا دەکات لە ناوچەکە، ئەمەش ڕاستەوخۆ کاریگەری لەسەر دیمەنی سیاسی عێراق داناوە، کە مەرج نیە لە ئێستادا لە مەیداندا دەسکەوتەکانی پێکابێت. عێراق ئێستا دەبێت ئەم هاوسەنگییە ئاڵۆزەی "بەڵانس" ئەگەر بە ڕووکەشیش بێت لە ژێر کاریگەری ئەم هەموو هێزە دژو- هاوتەریبەدا بەڕێوە ببات!
هەرێمی کوردستان؛ بە مەبەست بووبێت یان بە فشار بووبێت بووە بە مەتەڵێکیتری ئاڵۆزی ئێستاو-ئایندەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست . ئەم هەرێمە لە ڕوخساردا دەستی بە شوناسێکی سیاسی و کولتووری جیاواز گرتووە پرسیاری وێستگەی داهاتووی ئەم پێگە ناسکە ناڕوونە نەك تەنیا بۆ هاوڵاتیانی خۆی بەڵکو بۆ دەستە کەم و نەیارە زۆرەکانیشی! لە ئەگەری پەرەسەندن و لە دەست دەرچوونی گرژییەکان، هەرێمی کوردستان ڕووبەڕووی ئاستەنگی ئابووری و ئەمنی و دیپلۆماسی خەست دەبێتەوە. زیادبوونی هەڕەشە ئەمنییەکان و گۆڕانی هاوپەیمانییەکان لە ناوچەکەدا دەتوانێت ئارایشتێکی نەخوازراو بسەپێنێ، لە دۆخێکی وادا مانۆڕی دیپلۆماسی ورد ڕەنگە یەکێك لەو میتۆدانە بێت کە پێش بە بە بەشێك لە سیناریۆ ڕەشەکان بگرێت.
ئەنجامەکانی سیناریۆیەك کە گرژی و جەنگەکان بە یەکجاری لە ژێر کۆنترۆڵ دەربچن لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا لە ئێستادا وەکو مەتەکەی "ئەگەرێکی کراوە" ئەگەر لە "ئەگەر" دەربچێ و ببێ بە واقیع ئەوا سەرتاپای دیمەنی سیاسی لە ناوچەکە دەگۆڕێت .
داینامیکی ناجێگیرو شل و بێ ئیلتیزام و بێ پرەنسیب لە ئێستای ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا کە لە ژێر ڕەحمی ئامانجە ناکۆکەکانی ئەمریکا، ئێران، ڕووسیا و تورکیادایە، وەڵامێکی ناڕاستەوخۆ دەخاتە بەردەم ئەو مەتەڵە جیۆپۆلەتیکییە ئاڵۆزەی کە عێراق و هەرێم بەرەو ڕووی دەبێتەوە، کە هاوتەریب لە گەڵ پەرەسەندنی داینامیکی دۆخی جیهانیدا، هەمان وەڵامە کلاسیکەکە دەخاتەوە بەردەم ئاسۆی دانیشتوان و گەلانی ناوچەکە کە ئەویش تەنیا "دیبلۆماسیەت و ئاشتیە"، بەڵام ئایا ئەم ئاسۆیە لە نێو ئەم هەموو شەڕانگێزییەدا دەرفەتی ماوە؟

دافۆس دەبێتە رزگارکەری سیستەمی سەرمایەداری؟.. عەلی مەحمود

کۆڕبەندی ئەمساڵی دافۆس 2024, وەك رابردوو لە چیاکانی ئەڵپ لە شارۆچکەی دافۆسی بەرشیچوە چوو, ئەمساڵ کۆنگرەکە لە ژێر ناونیشانی بنیاتنانەوەی متمانە بوو, لە راستیدا هەوڵدانە بۆ گەڕاندنەوەی متمانە بە سیستەمی کاپیتالیستی, کە متمانەی لەدەستداوە, ئەمساڵ کۆڕبەندەکە بە بەشداری زیاتر لە 2800 کەسایەتی لە سەرۆك کۆمار و سەرۆك وەزیران و نوێنەرانی کۆمپانیا زەبلاحەکانی جیهان لە نەویاندا نزیك 100 کەسیان ملیاردێرن, وە زیاتر لە 2000 کەسایەتی سیاسی و سەرمایەداری گەورە و داهێنەرە ناسراوەکانی ئەمڕۆی جیهان لە بواری زیرەکی دەستکرد و تەکنەلۆژیا , لەوانە نزیك 1000یان بەڕێوەبەری راپەڕاندنی کۆمپانیا زەبلاحە قەرخکارەکانی جیهان بوون.
دافۆس تەنها کۆبونەوەی ملیاردێر و سەرمایەدارە گەورەکانی جیهانە, کۆبونەوەی پاراستنی سەرمایەدارانی لیستی فۆربیسە, ئەوانەی سیاسەت و ئابووری و دارایی جیهان ئەمڕۆ بەڕێوە دەبەن.
سەرمایەداری جیهانی لە ڕێگای چەندین تۆڕەوە خۆیان ڕێك خستووە, یەکیان کۆڕبەندی دافۆسە.
جەنگی ئۆکرانیاو روسیا، جەنگی ئیسرائیل-غەزە، هێرشی سەربازی ئەمریکا و بەریتانیا بۆ سەر حوسیەکانی یەمەن, گرتنی دەروازی باب المندەب لە دەریای سور, تەنگژەی دەریای باشووری چین و تایوان, شەڕی چیپ لە نێوان هاوپەیمانی پیچنج قۆڵی ئەمەریکا, تایوان, کۆریای باشوور, ژاپۆن, هۆڵەندا بەرامبەر چین لە گرنگترین بابەتە سیاسیە گەرمەکانی کۆڕبەندەکە بوون.
لە کاتێکدا ئەمەریکا بە خۆی گەورەترین قەتڵگاکانی لە ماوەی 54 ساڵی رابردوو بەسەر جیهاندا سەپاند, هەڵگیرسێنەری زیاتر لە 80%ی جەنگە ماڵویرانکاریەکانی جیهان بوو, کەچی کۆڕبەندی دافۆس نیو سەدەیە لە ئاستیاندا لاڵە بووە.
کەشەی زیرەکی دەستکرد, نەبوونی یاساو رێسایەکی جیهانی گشتگیر بۆ سود وەرگرتن لێی مەترسیەکانی کاریگەریەکانی لەسەر ژیانی مرۆڤ و داهاتووی مرۆڤایەتی, وە کاریگەری لەسەر ئایندە بۆ سەربازی و ئابووری و سیاسیەوە بابەتی گەرمی کۆڕبەندەکە بوو, پرسیارێك

هەمووانی شەك كرد ئەویش ئایا زیرەكی دەستكرد دەبێتە مامانی لە دایك بوونی شۆڕشی پێنجەمی پیشەسازی؟؟ .

وەك رابردوو پیسكەرانی ژینگە, بێكاركەرانی بێكاران, برسیكەرانی جیهان, قەرخكەرانی داودەرمان, باسی ژینگەو بێكاری و هەژاری و مەترسی پەتای داهاتوویان كرد؟.

لە كاتێكدا خۆیان سودمەندی یەكەمن لە پیسكردنی ژینگە, قەرخكردنی خۆراك. قەرخكردنی داودەرمان لە ژێر بەهانەی مافی داهێنان, بێكاركردنی كرێكاران لە كاتێكدا كۆمپانیاكانیان قازانجیان چۆتە سەر, لە دوا پەیامیشیدا سەرەكی تێسلا ئیلۆم ماسك كە سەرمایەكەی خۆشبەختانە بە 198 ملیار دۆلار دابەزی داوای لە كرێكارانی تێسلا كرد لە پاڵ ماكینەكانی كاركردنەكەیان بخەون.

گەڕان بە دوای مرۆڤایەتی بوون لە سستەمی سەرمایەداریدا محاڵە, لەڕێ لەم دافۆسە 54 ساڵە ئۆلیگارشییەكانی جیهان بە شێوازی خۆیان كە دەیانەوێت چیاكانی ئەڵپ بە دوای مرۆڤایەتی بووندا تەی دەكەن, وەلێ نەگەیشتن پێی نە دۆزیشانەوە, وەك جیهانی دیلمۆن و بەهەشتی عەدەن, هەر ناشی دۆزنەوە. كەچی كۆنگرە دوای كۆنگرە هەر خودی ئەمانە نا یەكسانی زیاتر دەكەن ژینگە پیستر دەكەن و شەڕ بەرفراوانترو گەورەتر دەكەن و چەكەكانیان وێرانكەرتر دەبێت, سستەمیش مەترسیدارتر, دەوڵەتی قوڵ قولتر دەبێت, دەپرسین ئایا دافۆس ئەم شارۆچكە 10732 كەسییە بهەشتییە نوسخەیەكی باشتری سەرمایەداری پێیە بە مرۆڤایەتی؟, ئەم گەڕانەی سەرمایەداری بە دوای مرۆڤایەتیدا لە دافۆس شانۆگەرییەكەو لە ناچارییەوەیە, چونكە ئۆلیگارشییەكان هەست بەوە دەكەن بەهۆی خولقاندنی نایەكسانییەكەیانەوە ئابلوقە دراون لە جیهان, ئەمڕۆ راپرسییەكانی دەزگاكانی راگەیاندنی خۆیان دەریدەخەن نایەكسانی و پیسكردنی ژینگە و جەنگە یەك لە دوای یەكەكانیان بەتە دەوەزمە, ناڕەزایەتییەكان لە دژیان رۆژ و ساڵ لە دوای ساڵ رێكخراوترو رادیكاڵترو فراوانتر دەبن, ئەوانیش چارەسەریان تا ئێستا بە ئەم نەخۆشیە كوشندەیە نەدۆزیوەتەوە, تاكو ئەوانیش بەڕێوەبەری جیهان بن ناشی دۆزنەوە چونكە ڤایرۆسەكە خۆیانن, نەخۆشییەكە لە گیرفانەكانی ئەواندایە.

كۆڕبەندی دەوڵەمەندانی جیهان, رێكخەرانی ئەم سەركە گەورەیەی سەرمایەداری جیهانی, لەم نمایشە گاڵتەجاڕییەیاندا كە دەستبژێری سەرمایەداری جیهانی بەشدارن تیایدا لەم خولەدا ژمارەیان 2800 كەسە, لە 200 كۆبونەوەدا قسەو باس لەسەر داهاتووی ئەستێرەكەمان كرد, گفتوگۆ لەسەر چاككردنی سستەمی سەرمایەداری و درێژدان بەو سستەمە دەكەن, قسە لەسەر سفرەی بەردەست و جێگای خەوتن و هەوای

ناو سییەکانمان دەکەن, باسی مۆبایلی گیرفان و فڕۆکە جەنگییەکانی ئاسمانەکانمان دەکەن, باسی درۆنەکان و فاکسینەکان و نرخی دۆلار و عەرش و قورش دەکەن.

دافوس شوێنی یەکتر بینینی ئەوانەی هۆکاری کێشەکانی نایەکسانی و پیسی ژینگەو شەڕن. لەم پێنجا و چوار ساڵەدا ژمارەی دانیشتوانی زەوی لە 3,7 ملیاردەوە بۆ زیاتر لە 8 ملیارد زیادی کرد. لەو ماوەیەدا ژمارەی ملیاردێرەکان سەدان جار زیادی کرد, بۆ یەکەمجار لە مێژوودا 12 ملیاردێری خاوەند زیاتر لە سەت ملیار دۆلار هەیە لە جیهان, ئێستا ئیلۆن ماسك خاوەند زیاتر لە 198 ملیارد دۆلارە , غەزە تەخت بوو, بەفری گرینلاند توایەوە, گەرمای هیندستان تینی سەند, خۆڵبارینی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست سییەکانی لەکار خست , کەچی ئەمان هێشتا حەکایەتەکانی رابردوو دوبارە دەکەنەوە, باسی ژینگەو ئاشتی و یەکسانی دەکەن, تەنانەت بەخششەکانی گیتس و بافەت و 200 لە هەرە دەوڵەمەندەکانی ئەمەریکا هیچی لە دەردو بەڵاکانی سەرمایەداری وەك زەکاتەکەی لە مەڕ خۆمان چارەسەر نەکرد, بگرە قەیرانەکان توندتر بونەوە. گیتس وەڵای بەخششەکانی لە دەیەی رابردو گەیشتە 45 ملیار دۆلار, کەچی 91 ملیار دۆلار قازانجی کردووە سەرمایەکەی بووە بۆ 144 ملیار دۆلار. وارن یافتیش بەخششترین سەرمایەداری جیهانە سەرمایەکەی تەنها لە 14 ساڵی رابردوو 38 ملیار دۆلار زیادی کردوە بووە بە 128 ملیار دۆلار, هەرچەندە لەو ماوەیەدا 27,54 ملیار دۆلار بەخششی کردووە.

پێنجاو چوار ساڵە ساڵە ئۆلیگارشییەکان جیهان لەم دافوسە کۆدەبنەوە, باسی دیموکراسیمان بۆ دەکەن, کەچی سەرەکان بە دەستیانەوە بوونەتە سەربازی شەترەنج, ڕۆژ بە ڕۆژ دەسەڵاتی سیاسییان زیاتر دەبێت, لە سستەمەکەیان روکەشدا مام نازم بە عارەبانەکەیەوە و ئەحمەد ئیسماعیلەکەی لە مەڕ خۆمان هەردوکیان خاوەند یەك دەنگن؟.

لە کۆبەندەکەیان گفتوگۆی چارەسەرکردنی کێشەکانی مرۆڤایەتی دەکەن, کەچی ساڵ لە دوای ساڵ بۆ سەرمایەی زیاترەوە دەنەوە بۆ هەمان شوێن, لە نێوان کۆنگرەی 2019 بۆ ئەم کۆنگرەی 2022 سەرمایەی ملیاردێرەکانی جیهان 4و7 ترلیۆن دۆلار زیادی کردووە, ژمارەشیان 573 کەس چووە سەر, هەژارانیش 260 ملیۆن زیادیان کرد, لەو لاوە نایەکسانی قولترو ژینگە پیستر و شەڕەکان ماڵوێرانکەرتر دەبن.

ئەوان ناوێرن و نایانەوێ پێنجە بخەنە سەر سەرچاوەی کێشەکان و گوێ لە بیستنی چارەسەرە راستەقینەکان بگرن, کە هەموو دەردوو بەڵاکان سستەمەکەی ئەوانە, چارەسەریش تەنها سستەمەکە لەسەر بنچینەی هەر کەس بە پێی کارو بەرهەمەکەی … موچەی بنەڕەتی بۆ هەموان, ئاشتی و

دادپەروەری دامەزرا بێت.
ئەوان کار ناکەن چەرکەکە گەورەتر بکەن بەشی هەموو مرۆڤایەتی بکات, ئەوان دەیانەوێت چەرکەکە بە بچووکی بمێنێتەوە هەر بۆ خۆیان بێت.

ڕۆمانی بەڕێگاوە وەک ڕۆمانی پێشبینیکار.. سەروەر حمدامين حاجی*

خوێندنەوەیەک بۆ ڕۆمانی (بەڕێگاوە)ی دڵشاد کاوانی

ڕۆمانی بەڕێگاوە ڕۆمانێکی فەلسەفی و سیاسی و فکری و مەعریفییە، چەندین ڕووداو و بەسەرهات لەخۆدەگرێت، نووسەر لە ڕۆمانەکەی ڕەچاوی ئەوەی کردووە کە بۆ کێ دەنووسێت؟ خوێنەرەکانی کێن؟ ئاستی قووڵبونەوەیان چەندە؟ سەرەتا ڕۆمانەکە بە بەسەرهاتی کوڕێک دەست پێ دەکات بەناوی (نارسیس)، کە دەیەوێت باوکی بدۆزێتەوە. هەروەها نەخۆشییەک کە نابێت کەس قسە بکات و دەبێت هەمووان لاڵ بن.
لە جیهاندا ڕۆمان و شێوە و ژانری ڕۆمانی مەزن گەلێک زۆرن، وەلێ ئەو ڕۆمانانە کەمن کە وەک ڕۆمانێکی پێشبینیکار بۆ کۆمەڵگە و مرۆڤایەتی دەنووسرێنەوە و بە ئاستێکی باڵاتر لە دید و ڕوانینەکانی سەردەمی خۆیان پێش دەکەون و نووسەرەکانیان بە چاوێکی جیاوازتر لە ڕوودا و پێشهاتەکان دەڕوانن، چجای ئەوەی لە نێو ڕۆمانووسانی کورد ئەم جۆرە دەق و ڕۆمانانە نابیدرێن.
ئەوەی جێگەی دڵخۆشییە ئێمە لەناو کورد دا، خاوەنی ڕۆمانی بەڕێگاوەی دڵشاد کاوانین کە خاوەنی دوو ڕۆمانە هەردوو ڕۆمانی ڕۆمانووس، ڕۆمانی بەڕێگاوە و ڕۆمانی فەینی پردەکان، وەک دوو ڕۆمانی پێشبینیکار ناسراوون، ئەوەی من دەمەوێت لێرە لەسەری بوەستم تەنیا چوار پێشبینییە، کە لە ڕۆمانی بەڕێگاوە و لە کاتی خوێندنەوەیدا ڕۆمانووس لە دوو ڕووداوی جیاواز دەیانخاتە بەرچاوی خوێنەر.

چوار پێشبینییەکەی ناو ڕووداوەکانی ڕۆمانی بەڕێگاوە

یەکەم: نەخۆشی کۆرۆنا، کە هەمووان کەرەنتینە بووین لە ماڵەوە، بەهەمان شێوە لەنێو ڕۆمانەکەش گێڕاوە هەمان شت بە خەڵک دەگەرێتەوە.
کە ئەم پێشبینییە لای نووسەر کارێکی زەینییە وەک ئەوەی هیچ نەخۆشییەک بوونی نییە، تەنیا پڕوپاگاندەیەکی جیهانیی بێت بۆ ئەوەی خەڵکی سەرقاڵ بن و زوڵم زۆری دەسەڵاتدارانیان بیر بچێت و دەسەڵاتداران بە بەرژەوەندی خۆیان و مانەوە لەدەسەڵات سود لە پڕوپاگەندەی ئاوا ببین و هەرکەسێکیش بە ڕاستییەکەی بزانیایە ئەوا دەستگیر دەکرێت تەنانەت لەرێش هەر ئاوا شتەکان دەبینم دەبێت زۆربەی کاتەکان بە لاڕببیت.
دووەم: هەروەها ڕۆمانەکە باس لە ململانەی بنەماڵەیەکی میر دەکات بەناوی میر ئەمبەز، کە نەوەکانی ئامەزای یەکترن و شەڕی دەسەڵات دەکەن، ئەمەشیان هەر ئەو ململانێیەی دەسەڵاتی کۆمەڵگەکەی خۆمانی دەهێنامە بەرچاو تەنانەت هەندێ کات وەک پێشبینی دەهاتە بەرچاوم و ململانێی ئامەزاکانیشمان لەم هەریمەدا و لەرێدا لەو ماوەیەدا هەموومان بە چاوی خۆمان بینی.
سێیەم: نووسەر لە ڕۆمانەکەدا باس لە شوێنێک دەکات بەناوی (هەرێمی نەرگزان) کە بەشێک لە کاراکتەرەکان لەکاتی هەڵهاتن لە ڕووداوەکان دەکەونە ئەو شوێنە بە هۆی سەختی و دژواری شوێنەکەوە دەکەونە خوارەوە و لەوێ بەهۆی ژەهراوی بوون بە گوڵی نەرگزەوە دەمردن، بەڵام زیرەکی پزیشکانی ئەو شوێنەوە جارێکی تر کاراکتەرەک زیندوودەبوونەوە، لە ئەم ڕووداوەش کەچی گەنجانی ئەهێنایە بەرچاوم، کە لەم ساڵانەدا ڕێگای سەخت و مەرگیان گرتەبەر بەرەو وڵاتانی ئەوروپا بە ئومێد و خەونی ئەوەی لەوێ بگەنە شوێنکی ئارام کە هەمووان وەک یەک بن ژیانێکی باشتر بژین. وەک ئەو ژیانەی لە هەرێمی نەرگزان هەبوو کەوا کەس لە کەس جیاوازتر نییە و لەوەی تر دەوڵەمەند تر نییە، هەمووان هەمان خواردنیان هەیە، لەوێدا کەس نەخۆش ناکەوێت و کەس نامرێت و هەمووان وەک یەک وان، مافی کەس ناخورێت و پێشێل ناکرێت. ئەو خەونەی بەدرێژای مێژوو خەونی هەموو گەلێک بووە، لە گەنجانی ئەمە زۆرێکیان لەو ڕێیەدا مردن و چیرۆکی هەندێکیان بە نەمری مایەوە، یاخود لە سنووری نێوان دوو وڵاتدا بە هۆی ململانێی سیاسی گیریان دەخوارد.
هەروەک بینیمان بەشێکی زۆری کۆچبەران لەسنووری نێوان هەردوو وڵاتی ئۆکرانیا و بیلاڕووسیا گیریان خواردبوو. هەروەک ئەوەی لە(هەرێمی نەرگزان)یش شتەکان پێچەوانە دەبوونەوە ئەوەش ئاژاوەی تێدەکەوێت کاراکتەرەکان لەوێدا گیریان دەخوارد و بە زەحمەت خۆیان لەو شوێنە ڕزگار دەکرد.

ئەوەی زۆر لەو ڕۆمانە چێژی بە من بەخشی بوو ڕەهەندە ئەفسانەیی ڕۆمانەکە بوو، کەوای کرد توێژینەوەی دەرچوونم لەسەر ڕەهەندی ئەفسانەیی بێت، کە من وەک خوێنەرێک تا ئێستا یەکەم جارم بوو ڕۆمانەکی کوردیم خوێندبێتەوە، ببینم ئەفسانەی بەو شێوازە جوان و چێژ بەخشە مەزراندبێتەوە لە ڕۆمان بەرچاوم نەکەوتوە و ڕەنگە منیش خوێنەرێکی زۆر باش نەبم، نووسەر هەرسێ ئەفسانەی(نارسیس و ئۆدیب، ئەلیکترا) ی لە ڕۆمانەکەدا بە شێوازێک سەرنج ڕاکێش مەزراندۆتەوە کە تەنانەت پەیوەندی خوێنی لەنێوان کاراکتەری(نارسیس و ئۆدیب) دروست کردووە.

چوارەم: لایەنێکی تری ئەو ڕۆمانە سادستیە، کە سادیزم: لە دەروونزانی دا نەخۆشیەکە کەسەکان وا لێدەکات حەز بە ئازاردانی دەروونی ئەوانی تر بکەن، هەروەها لە نێو ڕۆمانکەدا باس لە چەند گروپێکی توندڕەوە دەکات، یەکێک لەو گروپانە هاوشێوەی گروپی توندڕەوی داعش ئەهاتنە بەرچاوم، کە جگە لە جیهاد و خوێنڕێژی هیچ ئامانجێکیان نەبوو، ئەو شەڕەی فەڵەستین و ئیسرائیل، ئەو شەڕە و پێکدانانەی نێوان ئاینەکان و گروپەکانی بیر خستمەوە کە لە نێو ڕۆمانەکەدا یەکێک لە گروپە توندڕەوەکان کە هەڵگری فکری مانسۆنیەت بوون لە لایەن سێ سەرکردەوە ئەوانیش(تۆماس، ئۆدیب، مەخەی جولەک) سەرکردایەتی دەکران

گروپێکی ئیسلامی تریان لەلایەن (نارسیس، شەمراز، بەزواڵ) سەرکردایەتی دەکران و هەوڵیان ئەدا بە تونێلەکان بگەن بە کۆشکی سەرکردایەتی و نهێنییەکان، ئاژاوە و شەڕو کوشتارێکی زۆر دەنێنەوە تەنانەت لە نێو گروپەکانی تریش.

نووسەر لەناو ڕۆمانەکەیدا زۆر لێهاتوو و لێزانانە تەکنیکانی ڕۆمان نووسی وەک (کات، ڕووداو، شوێن، کاراکتەر) بۆنمونە شوێن لە نێو ڕۆمانەکەدا هەموویان شوێنن لە کوردستان، کە نووسەر سەنحەتسازیەکی زۆر باشی تێداکردووە کە خوێنەر بە ئاسانی هەست بەوە نەکات کە ئەمانە شوێنی ڕاستین و شوێنی خەیاڵی نین لە واقیعدا بوونیان هەیە.

ئەوەی ماوەتەوە بیڵێم ئەوەیە من وای بۆ دەچم کەوا نووسەر بەشێکی ڕووداوەکانی نێو ڕۆمانەکەی پێشبینی بۆ کردووە ڕوو بدەن، هەر لەبەر ئەمەش بێت ڕۆمانەکەی ناو نابێت بەڕێگاوە، ڕەنگە مەبەستی بێت بڵێت ڕووداوەکان بەڕێگاوەن، یاخود دەشکرێ پێمان بڵێت هەمووان وەک نارسیس لە هەمان ڕێگاین. ڕۆمانەکە وات لێدەکات خۆت لێ ببێت بە نارسیس، یان هەمووان نارسیسێکین و لەو ڕێگایەی ژیان لە ڕێکردن داین.

دوای خوێندنەوەی پێنج جاری وەک خوێنەرێکی ڕۆمانەکە ئەوە

گۆشەنیگای من بوو، لێ نازانم لە چاوی خوێنەرێکی تر چۆنە و چۆن لە ڕۆمانەکە دەڕوانێ.
*بەکالۆریۆس لە ئاداب بەشی زمانی کوردیی زانکۆی سۆران.

سەرچاوەکان
“الجسور الطائرة” رواية كردية تتنبأ بمستقبل من الصراعات الرواية تهدف إلى إظهار آلام المجتمع الإنساني للحد من الجريمة والقضاء على الشر وترسيخ روح القبول المتبادل ونبذ الانغلاق والتطرف. الصحيفة العرب في لندن. العدد 12971.لسبت 2023/12/02
ڕۆمانی بەڕێگاوە چاپی یەکەم ساڵی 2020 چاپخانەی جەنگەل. تاران.

لەبارەی ڕۆمانی ” خانەقای میرزا “.. رۆژگار خالید

لەبارەی ڕۆمانی ” خانەقای میرزا ” نووسینی میران ئەبراهام .

” بەیادی جەلالی میرزا کەریمی ناڵبەند ” و گێڕانەوەی ڕووداوەکانی” دوای جەنگی دووەمی جیهانی” و ” ڕووخانی کۆماری کوردستان”
نووسەری ڕۆمانەکە گەمەیەکی فکریمان لەگەڵ دەکات جارێک وەکو جەلالی میرزا کەریم ڕووداوەکان دەگێڕێتەوە جارێکی دیکە وەک خێوێک شاهێدی لەسەر ڕووداوەکان دەدات و جارێکی دیکەش وەکو شاهێد و هاوفکری جەلالی میرزا کەریم دەبینرێت .
هەر بۆیە ئەم ڕۆمانە بەشێوەیەکی سەیر کاریگەری ڕووداوەکان و نەهامەتی و دەردەسەری□کان دەگێڕێتەوە و پێمان دەڵێت ئێمەی کورد لەکوێی ئەم جیهانەدا بوونمان هەیە ؟! چونکە گێڕانەوەکان هێندە زۆرن و ئەوەندە بەخێرایی تێپەڕدەبێت ، بەجددی مرۆڤ گومانی بۆ دروست دەبێت .
لەگەڵ هەر گومانێکیش ترسێک دووبارە دێتەوە نێو ناخمان ئەمەیە ژیان و حەقیقەتی مێژوومان ؟!
هەرچەندە لە زۆربەی رووداوەکان لێکەوتەی خۆی هەیە و بۆ هەر رووداوێک وەڵامێکی جەرگبڕی هەیە و پێمان دەڵێت ئەوەیە مرۆڤبوون و کوردبوونمان ، زانینی حەقیقەتەکان چەندە زەحمەتە .

هەر نەتەوەیەک لەم گەردوونە یەک دوژمنی هەیە کەچی میللەتی کورد 3 دوژمنی هەیە " عەرەب و فارس و تورک" ، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا دوژمنەکانیش هەموو کاتێک " تاکی کورد و حزبی کورد و شارەکان دەکەنە دژی یەکدی " .
بێگومان ناهۆشیاری تاکی کورد و پێدانی پارە و پۆست و نزمی نەفسیەتی بەشێک لە تاکی کورد هۆکارن بۆ ئەوەی شەڕی یەکدی بکەین و خوێنی یەکدی بڕێژنین !!
لەم ڕۆمانەدا تێدەگەین میللەتی کورد شەڕی زمان و ناسنامەی نەتەوەیی کوردبوون و شەڕی خاک و شەڕی کەرامەتی وەکو پێویست نەکردووە.
بەپێچەوانەوە ئەم میللەتە خەریکی بەگژ یەکداچوونی هاوزمان و هاوخوێنی خۆی بووە .
هەر بۆیە کوردبوون جێی مەترسی بووە چونکە تاکی کورد سوکایەتی بەهاونەتەوەکەی دەکات و جاسوسی بەسەرەوە دەکات و چاوی لە کەرامەت شکاندنەتی و دەیکوژێت و چاوی لە نامووسی ژن و کچێتی .
لەجیاتی ئەوەی بە کەرامەتەوە بژێت کەچی هەبوونی کوردێکی دیکە بەغەدر دەزانێت و پێی وایە تەنها ئەو کوردبێت بەسە !
لەکەوتەی ئەو عەقلیەتە ئەوەندە قورسە تروسکاییەک نییە ئینسان دڵی پێی خۆشبێت .
لەڕووی ووجودی جەستەیی و لەڕووی دەروونی و لەڕووی کۆمەڵایەتی کێشەی گەورە دروست دەکا .
ئەم جۆرە کەسانە کارەکانیان ئەوەندە جێی شەرمە و سڵ ناکەنەوە لە خزمەتکردنی دەسەڵاتی سەردەمی حوکمڕانی پادشای و رووخانی دەسەڵاتی پادشایی و ئەمجارە بەردەوامی دەدەن بە خزمەتکردنی دوژمن و پاڵپشتی لە بەعسیەکان دەکەن و کاتێک دەسەڵاتیان بەسەر هەموو عێراقدا دەبێت خزمەتیان دەکەن و دەبن بە چاوساغیان .
ئەم ڕۆمانە مێژووی 80 ساڵی خەڵکی کوردستان و شاری سلێمانی و دەوروبەری دەگێڕێتەوە .
بە سەردەمێک دەناسرێت بەشێک لە شتەکان تاوەکو ئێستا وەکو خۆی ماوەتەوە و گۆڕانکاری بەسەرنەهاتووە .
_ هەژاری و چەوساندنەوە و زوڵم ستەم لە خەڵکی دەکرێت .
_ لەسەر ئاستی فۆڕمە گشتییەکە باس لە پێکەوە ژیانی ئایینی دەکرێت، بەڵام زۆرینەی خەڵکی دەیانەوێت پەیڕەوکارانی کەمینە لەناوبەرن و چاویان لە نامووس و کەرامەت و ژیانیانە .
_ نۆکەری بێگانە تاوەکو ئێستاش ماوەتەوە و خیانەتی نەتەوەیی و نیشتمانی هەیە .
_ ئینسان لە کەرامەتی خۆی دەترسێت .

_ تاوەکو بە ئومێدی و دەشکاندن و جێهێشتنی نیشتمان و ڕووکردنە دەرەوەی وڵات هەیە .
تاکە شتێک ئینسان ئومێدی پێی خۆشە پێکەوە ژیانی کۆمەڵایەتی لەنێو بەشێک لە مرۆڤەکان هەیە هەرچەندە لەڕووی ئایین و ئاستی دەرامەتی ئابووری جیاوازن .
لەپاڵ ئەوەشدا دواکەوتووی ئەو شێوە ژیانەی تێدابوونە تاوەکو ئێستا ڕەنگدانەوە و کاریگەریی لەسەر ژیانی خەڵکی ئێستاش هەیە .
دەتوانم بڵێم ئەوەی لێی تێگەیشتم ناوی بهێنم وەک دواکەوتووی دەستەجەمعی یانیش دواکەوتووی فکری دواکەوتوویی نەتەوەیی یانیش دواکەوتووی کلتووری .
کۆمەڵێک پرسیاری جددی هاتە پێش لەبارەی ئەو ڕۆمانە بەم شێوەیە وەک خۆی دەینووسمەوە .
لە ململانێی نێوان حزبی شیوعیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان پێشنیاری دامەزراندنی حزبێکی سیاسی نوێ لە باشووری کوردستان دێتە بەرباس ، ئاراستە فیکرییەکان بەم شێوەیە ئەم حزبە دەکرێت حزبی هیوا بێت لەلایەن مامۆستا ڕەفیق حیلمی دامەزراوە ؟!
ململانێی فکری و ئاراستەی جیاواز هەبووە لە نێوان شێرکۆ بێکەس و جەلالی میرزا کەریم و عبداللە پەشێو و جەمیل ڕەنجبەر لەبارەی گوتاری ڕوانگەی ، گوایە جەلالی میرزا کەریم جەمیل ڕەنجبەر وەلادەنێرن بۆیە شێرکۆ بێکەس و عەبدوڵڵا پەشێو دەبن بە ڕەمزی شیعری نوێی کوردی ، بۆچی گوتاری ڕوانگە نەیتوانی ببێتە مینبەرێک بۆ رۆشنبیران؟!
دڵداری شاعیر لەکاتی نووسینی شیعری ئەی رەقیب دواتر شیعرەکەی دەبێت بە مارشی نەتەوەیەی میللەتێک 3 کەس بەدەی بووە ، لەکاتێک 50 ساڵە شاعیرێکی وەک دڵدار نەیتوانیوە شیعری نەتەوەیی بنووسێت ئەگەر ئەوە دواکەوتوویی مەعریفی نەبێت چ ناوێکی دیکەی لێبنرێت؟!
تەنها 20 دانە کتێبی شیعری سروشت و دەروونی مامۆستا گۆران شاعیر فرۆشراوە لەشاری هەولێر ، تاوەکو ئێستاش شیعر و ئاواز و گۆرانی سوکایەتی پێدەکرێت لەلایەن خەڵکی باشووری کوردستان و بەتایبەتیش شاری هەولێر .
دانپێدانی شێرکۆ بێکەس و جەلالی میرزا کەریم لەڕاستی دا ڕوویداوە ، دواجار جەلالی میرزا کەریم وەک پێشەوا و پەیامبەری شیعری نوێی کوردی ناوی شێرکۆ بێکەسی دەهێنێت ئەوەیە سەرمەشق و ئاستی ڕۆشنبیری جەلالی میرزا کەریم و نووسەری ڕۆمانەکە کاتێک گەمەی فکریمان لەگەڵە دەکا .
دەیان ڕووداوی جەرگبڕ دەگێڕێتەوە ئەو کەسانەی ناویان هاتووە وەک کارەکتەری نێو ڕۆمانەکە و خیانەتیش دەکەن ئەمانە دوژمنی خەڵکی

چەوساوە بوون سەردەستەیان ” شێخ لەتیف کوڕی شێخ مەحمود ” بۆچی بەشێک لە شێخەکان دژی خەڵکی بوونە و هەموو کاتێک ل□ بەرەی حوکم□ انی پادشایی و دەوڵەتی عوسمانی بوونە ؟!
پرسیارێکە هیچ کاتێک وەڵامی نەبووە بەڵام لە خوێند□ن□وەی ئەو ڕۆمانە زیاتر لە وەڵامێکی تێدا نییە ، درک دەکەی خاکی کوردستان وەک خانەقایەک بینراوە لەلایەن هەردوو نەتەوەی فارس و تورکەکان .

دڵۆپێک خوێنی خۆشەویستی.. چیرۆکە هەواڵ: ستیڤان شەمزینی

کەسمان نازانین چۆن دێینە ئەم ژیانە جەنجاڵەوە و چۆنیش لێی دەردەچین، هەروەک ناشزانین تووشی چی دەبین و چارەنووسمان بە کوێ دەگات. مرۆڤ ئەوەی بە بیریدا نەیەت هەمیشە تووشی ئەوە دەبێت, ئەوەی خۆی دەیەوێ وەک خۆزگەیەکی بەدینەهاتوو دەمێنێتەوە، هەر دەبێ ژیانی خۆی بۆ هاتنەدی فیدا بکات, لەناو ئەم قەدەرانەشدا ترسناکترینیان قەدەری عیشقە کە هێندە تیژ تێپەڕ و خێرایە هەرگیز نازانین چۆن تێی دەکەوین هەروەک دەرچوونی تیر وایە لە کەوان. هەر یەکەم نیگا سەرتاپای ژیانت وێران دەکات, هەر لەو لەحزەیەی دەبیتە عاشق ئیتر دنیا بە رەنگی مەعشوقەکەت دەبینی و هیچی تر, دابڕان کە سەرئەنجامی هەموو عیشقەکانە زامەکان قووڵ و خەستتر دەکاتەوە. دەبا بۆ ساتێک لە تراژیدیای دابڕانی دوو عاشق وردبینەوە و بزانین قەدەر و گەردەلولی عیشق چی لەو دوو عاشق دەکات؟!.

یەکەم نیگا

دڵشادی خوێنگەرم کە هەرگیز رۆژێک بە بیردا نەهاتووە, دێتە ئەم شارە, ئێوارەیەک لەگەڵ (هەڤاڵ)ی برایدا دەچێتە ئاهەنگی هاوڕێیەکی, (دڵشاد) تەنیا خۆی بۆ هەڵپەڕکێ ئامادە کردووە کەچی کاتێک هەر چاوی بە (سۆز) دەکەوێت دڵی یەک پارچە دەبێتە کورەی ئاگر و هێزی لە ئەژنۆیدا نامێنێت. هەرچۆنێک بوو ئەو رۆژە دڵشاد خۆی لە (سۆز) نزیک خستەوە و یەکتریان ناسی و هەر لە یەکەم نیگاوە هەردووکیان خۆشەویستی لە دڵیاندا چرۆی کرد و هیچیشیان توانای

دەربڕینی ئەو عیشقەیان نەبوو. چەند رۆژێک دوای ئاهەنگەکە دڵشاد ل□ ر□نگ□ی (سیامەند)ی هاو□ی□وە, توانی لەگەڵ (سۆز) یەکەم ژوان رێک بخات, ئیتر ئەم ژوانە دەرگا کڵۆمدراوەکانی کردەوە و رێگەی بۆ دەیان ژوانی تر خۆش کرد کە دواجار عیشقێکی دێوانەیی سەر شێتانەی لێ کەوتەوە.

پیاسەی کەناری رووبار

دوای ئەو هەموو ژوانە پڕ لە هەست و پڕ لە بارانی بە خوڕی وشەی رەنگاڵەی عاشقانە, (دڵشاد) دەیەوێت لە رێَگەی هاوسەرێتییەوە درێژە بەو عیشقە پیرۆزە بدات کە لای هەردووکیان بۆتە پیشە و خولیا. ئێوارەیەک (دڵشاد) دەچێتە لای سۆز و پێکەوە دەچنە باخچەیەکی شار. سۆز رووی دەمی دەکاتە دڵشاد و پێی دەڵێت: لەنێوان دەوڵەمەندیی و ناوبانگ و لێپرسراوییدا حەزت لە کامیانە؟!, دڵشاد دەڵێت: حەزم لە هیچکامیان نییە, هیوای من تەنیا دوو شتە, یەکەمیان گەیشتن بە تۆی نازدار کە جارجار دوور لە تۆز و غوباری ئەم وڵاتی مەرگە پیاسەیەکی کەنار رووبار بکەین, دووەمیان کۆرپەیەک لە تۆ، تا ناوی بنێم (ئازاد) واتە ناوی ئەو برایەم کە بەعسییەکان پێش چواردە ساڵ بردیان و نەگەڕایەوە، ئێستاش دایک□ ک□□□ک□م دەرگای ماڵەوە دەخاتە سەرپشت و لە چاوەڕوانیدایە ئازاد بە خۆی و (شنە)ی دەزگیرانییەوە بێتەوە. ئەو ئێوارەیە (دڵشاد) ژیانی (سۆز)ی مەعشوقی ت□زی دەکات لە عیشق، بە جۆرێک قورسایی دەخاتە سەر دەروونی و مێشکی ناتوانێت بۆ ماوەی دوو رۆژ سەردانی خوێندنگە بکات.

کوڕی بێوەژن

دڵشاد هێشتا زۆر لەوە منداڵتر بوو کە باوکی خۆی بناسێتەوە, باوکی لەسێدارە درا بوو, دایکی ببووە باوکیان لە هەمان کاتیشدا ئەرکی دایکایەتیشی لەسەر شان بوو, دایکی ناچار بۆ پێگەیاندنی (ئازاد و دڵشاد و ه□قا□ و سروە) قۆڵی لێ هەڵماڵی بوو، ناچار بوو بچێت خزمەتی ماڵان بکات و نانکەریی بۆ خێزانە خوا پێداوەکان بکا. دایە (نەسرین) بە سەری بەرزەوە منداڵەکانی گەورە کرد و خستنیە بەردەم خوێندن، هەموویان زۆر سەرکەوتووانە لە خوێندن بەردەوام بوون. دڵشاد خوێندکارێکی هێمن و ژیر و زیرەک بوو, لە ناو خەڵکدا گەلێک خۆشەویست بوو. (دایە نەسرین) هەر بەردەوام بوو لەسەر کارکردن تا منداڵەکانی گەیشتنە قۆناغی خوێندنی زانکۆ. دڵشاد دووەم ساڵی بوو لە خوێندنی زانکۆ، لەگەڵ خوێندنەکەی هاوکاریی دایکی دەکرد, بەم

شێوەیە ئەو خێزانە بە هەزاریی بەڵام شادومانانە دەژیان، هەرچەند لە ساڵی ١٩٨٦دا رژێمی بەعس (ئازاد)ی تەمەن بیست و دوو ساڵیان شەهید کرد، بەڵام هەشتاش بەختەوەر و کامەران بوون تا ئەو کاتەی قەدەرێکی رەش کامەرانی و خەندەکانیان دەتەرێنێت.

رۆژی خوازبێنی

ئێوارەی سێ شەممە بوو, دڵشاد و سۆز لە پارکەکەدا پیاسەیان دەکرد، دڵشاد دەڵێ تەواو سبەینێ دێین بۆ خوازبێنی، ئیتر خەونەکانمان دێتە دی, بەڵام (سۆز) لە قووڵایی هەستێکی شاراوەوە لە ناو نیگەرانیدا بوو, ئەو دەیزانی رێگریی و ئاستەنگەکان چین، بەڵام دڵی نەدەهات بە دڵشادی بڵێ, ئەویش لە خەوی غەفڵەت و فەنتازیای عیشقدا نغرۆ ببوو، نەیدەتوانی لە هیچ هێما و رەمزێک تێبگات. هەر ئێوارە کە دڵشاد بەدڵخۆشییەوە گەڕایەوە, دایکی ماتەم دایگرتبوو، چونکە دەیزانی ئەم عیشقە مەحاڵە، بەڵام هەر دەبێ لە پێناوی کوڕەکەیدا بڕوات بەرەو ئەو کارەی داوای دەکات، ئەویش خوازبێنیکردنی (سۆز)ە. بەیانی چوار شەممە دایکی دڵشاد و سروەی خوشکی چوونە ماڵی سۆز تا لەگەڵ دایکی قسە بکەن, دایکی کە هەڵوێستی بێلایەن بوو ئەو کارەی بە مەحاڵ دانا و وتی ئەم کچەمان بەناز و نیعمەت بەخێو کردووە، کوا ئێوە دەتوانن نیوەی ئەو ژیانەشی بۆ دابین بکەن ئێستا هەیەتی؟, هەر چۆنێک بوو دایکی سۆز مەسەلەکەی گەڕاندەوە بۆ راوبۆچوونی باوکی سۆز و هەواڵەی ئەوی کردن.

یاریکردن لەگەڵ مەحاڵ

سێ رۆژ دوای چوونەکەی دایە نەسرین و سروە بۆ ماڵی سۆز, خاڵی دڵشاد و دوو هاوڕێی تری و هەڤاڵ چوونە ماڵی باوکی سۆز. سەرەتا وەستا (عومەر) خاڵی دڵشاد بەوە دەستی پێکرد: ژیان گۆڕاوە و پێویستە ئەزموونی خۆمان بەسەر گەنجی ئێستادا دووبارە نەکەینەوە بە تایبەت لە بواری خۆشەویستی و ژیانی هاوسەرێتیدا. بەڵام باوکی سۆز لێوانلێو بوو لە رق و تووڕەیی، وتی: کاکە جارێ بزانن ئێوە لە ماڵی کێن!! من بۆ چ هۆکارێک کچ بدەمە کوڕی ئێوە؟ کامەیە باوکی؟ کامەیە بنەماڵە و سەروەتەکەی؟ کامەیە پیشە و ناوبانگەکەی؟ هەرچەند وەستا عومەر، زۆر هەوڵیدا قەناعەتی پێ بکات، بەڵام باوکی سۆز وتی: ئەمە یاریکردنێکی بێ ئاکامە لەگەڵ مەحاڵ, پێویستە ئەو کوڕە کچێکی وەک خۆی بێنێت!. ئەو جارە و سێ جاری تریش بەم جۆرە، بنەماڵەی سۆز دڵی خاڵ و هاوڕێکانی دڵشادیان شکاند، دواتر ئەوان

چونکە لەناو ناخی دڵشاددا نەژیابوون ویستیان قەناعەتی پێ بکەن واز لەو کچە بێنێت، بەڵام ئەویش ئەمەی بە مەحاڵ دەزانی.

رۆژی زەماوەندەکە

پاش لە نزیکەی چوار مانگ (سەعدون)ی تەمەن سی و هەشت ساڵ، دوای زیاتر لە چواردە ساڵ لە ژیانی تاراوگە، گەڕایەوە بۆ وڵات و لە رێگەی (سەمیرە)ی خوشکییەوە هاتنە داوای (سۆز). دایکی و باوکی سۆز بە خۆشحاڵییەوە رەزامەندییان بە ئەم هاوسەرگیرییە دەربڕی! (سۆز) دەیزانی ئەم پیاوە نە خۆشیدەوێ نە ئەمیش دەتوانێ خۆشیبوێ، کەچی هاشای لە خۆشەویستی خۆی کرد لەگەڵ (دڵشاد)!!. زەواجی لەگەڵ (سەعدون) کرد و نۆزدە رۆژ دوای ئەوەش زەماوەندیان گێڕا. رۆژی زەماوەند (دڵشاد) لەگەڵ (سەران)ی هاوڕێیدا چوونە ناو زەماوەندەکەوە!! هەر کە باوک و براکانی سۆز بینیان دڵشاد لە ئاهەنگەکە حزوری هەیە، بە وردیی کەوتنە چاودێرییکردنی. دوایی باوکی سۆز قۆڵی دەگرێت و پێی دەڵێت یانەکە جێبهێڵێت ئەگەر نا رەفتاری خراپی لەگەڵ دەکات، ئەویش وتی: من هیچی خراپم بە دەستەوە نییە، تەنیا دەچم پیرۆزبایان لێ دەکەم. کاتێک دڵشاد دەچێتە بەردەم (سۆز) زۆر بە نەترسانە دەڵێ بەداخەوە بۆ تۆ، لەبری پارەش نامەیەکی کۆنی سۆز دەخاتە زەمبیلەکەی بەردەمی وەک پێیلانە، سۆز بە تەواویی دەشڵەژێت لە ترسی سەعدون. هەرچۆنێک بوو ئەو رۆژانە رۆیشتن و رۆژانی داهاتوو هاتن کە رووداوەکانی تێدا روودەدەن.

دوو سەفەر

چەند مانگێک دڵشاد بە ئازارەوە دەتلێتەوە، بە تایبەت دوای ئەوەی سۆز پێی وتبوو ئیتر من رۆیشتم بە رێی خۆمدا و تۆش بڕۆ بە رێی خۆتدا!. هێشتا دڵشاد لە ئازاری خۆیدا دەتلایەوە کە (سەعدون) جارێکی تر گەڕایەوە کە تەنیا بۆ بە دوو هەفتە مۆڵەتی سەفەری وڵاتی وەرگرتبوو، بەڵام ئەم جارە (سۆز)ی لەگەڵ خۆی برد. بەم جۆرە سۆز سەفەری کرد و چرای ئومێدی دڵشاد کوژایەوە، هەر بۆیە دڵشاد بڕیاری دا ئەویش سەفەر بکات! ئەو ئێوارەیەی دڵشاد سەردانی هاوڕێکانی خۆی کرد و داوای گەردن ئازادیی لێکردن، چونکە پێی وتن بڕیاری داوە سەفەر بکات، بەڵام روونی نەکردبووەوە، چۆن سەفەر دەکات و چ جۆرە سەفەرێک دەکات، تا ئەو بەیانییەی لە ماڵی دایە نەسرین قیژە و هاوار هەستا و خەڵک بە راکردن بە ماڵەکەیان دەڕۆیشتن و دەیانووت دڵشاد بە دەمانچە خۆی کوشت. من کە ئەم

دێڕانە دەنووسم کاتێک گەیشتمە بەردەم ماڵی دەشاد، جەستە خوێناوییەکەی گەیەنرابووە خەستەخانە, بەڵام ئەوەی من بینیم تەنیا یەک دڵۆپ خوێن بوو لەبەر دەرگای ماڵی دایە نەسرین.

دوا پەردەی تراژیدیاکە

چلەی دەشاد چوو, هێشتا سەز لە تاراوگەکەیدا ئاگای لە هیچ نەبوو, ماڵی سەز کە هەستیان بە تاوان کرد ئەم رووداوەیان باس نەکردبوو, تەنانەت ساڵێک بەسەر رووداوەکە تێپەڕ ببوو هێستا (سەز) هەر لە غەفڵەتدا بوو تا ئەو کاتەی رۆژێک (سەعدون) بە هاوسەرەکەی لوبنانییەوە خۆی دەکاتەوە بە ماڵدا!، دوای مانگێک بەسەر ئەم رووداوەدا، سەعدون (سەز)ی تەڵاق دا، باوکی سەزیش کەسەکی محافزکار بوو، (سەز)ی گێڕاندەوە بۆ وڵات, ئەوکات (سەز) بە رووداوەکەی زانی و لە ناو هەستکردن بە تاواندا تووشی حاڵەتێکی دەروونی ترسناک بووەوە, ئێستاش (سەز) بە هەستی خۆ بە تاوانبار زانینەوە بە رێگادا دەڕوات، هەموو شەوێکیش روحیانەتی دەشاد خەوی لە دەزڕێنێت, ئەمیش تەنیا بە جەستە زیندووە. بەم جۆرە پەردەی شانەی ئەم تراژیدیایە دادرایەوە.

سەرنج: ئەم رووداوە هێندە کاریگەر بوو، هەنووکە دوای بیست ساڵ هێشتا دیمەنەکە وەک شریتی سینەمایی بە زەینمدا دێت و دەچێت. هەر بۆیە ساڵێک دواتر و لە ئاداری ٢٠٠١دا بە گۆڕینی ناوی کارەکتەرەکان وەک چیرۆکێکی رۆژنامەوانی نووسیمەوە، بەڵام چەند ساڵ دواتر بڵاوم کردەوە.

تێبینی: ئەم چیرۆکە هەواڵە لە ژمارە “٧٢٩”ی رۆژنامەی “کوردستان راپۆرت” لە رۆژی ٩ی تشرینی دووەمی ٢٠٠٧ بڵاوکراوەتەوە. پاشتریش لە بەرگی سێیەمی کتێبی (قوتووی عەتار) لە لاپەڕە ٤٨٠-٤٨٥ بە شێوەی کاغەز چاپ و بڵاوکراوەتەوە.

منداڵی ترسنۆک و شەرمن..

محەمەد بەرزی

بە گشتی هەموومان منداڵەکانمان بە بوونەوەرێکی زۆر هەستیار دەزانیین . واش بیردەکەینەوە ، کە نابێ بە هیچجۆرێک ڕێگا بدەین ماندووبن و خەم و ئازار بکێشن . هەر بۆیە هەموو خەون و خولیا و بیرکردنەوەیەکمان تەنها ئەوەیە ، بە هەموو شێوەیەک یارمەتییان بدەین ، بەبێ ئەوەی ڕێگایان پێ بدەین تواناکانی خۆیان دەربخەن . جا یان لە ئەنجامی خۆشەویستی بێ سنورەوەیە ، یان لە بێ ئاگاییەوە ئەو کارە دەکەین . بێ ئاگا لەوەی منداڵانیش دەتوانن ئاگاداری خۆیان بن وکارەکانی خۆشیان ئەنجام بدەن . بۆیە پێویستە سنورێک بۆ ئەو خۆشەویستییە زۆرە دابنرێت ، کە هەکاری سەرەکی ترسنۆکی و شەرمنی منداڵە . چونکە ئەنجامدانی هەموو شتێک بۆ منداڵ خۆشەویستی نییە ، بەڵکو داوەشاندن و کرمەکردنی ناخی منداڵە و داهاتووی وێران دەکات . خۆ ئەگەر بەردەوام لە هەموو شتیکدا یارمەتی بدرێت ، لە داهاتوودا کەسێکی ترسنۆک و شەرمن و لەرزۆک و بێزیو دەردەچێت ، ناتوانێت سەربەخۆ و ئازادانە داکۆکی لە خۆی بکات ، لە هەموو کێشە و ئاستەنگێک دەپرینگێتەوە و هەرگیز سەرکەوتوو نابێ و وەک ترسنۆکێک بەردەوام چاوی لە یارمەتی دایک و باوکی و دەوروبەری دەبێ . ئەوەی شایانی باسە کەسایەتی منداڵ پەیوەندی بە سروشتەوە نییە ، بەڵکو ڕاستەوخۆ بەستراوە بە کاریگەری ژینگە و جۆری پەروەردەکردنی دایک و باوکییەوە . ڕەنگە هەندێک منداڵ لە تاریکی و سێبەری خۆشیان بترسن ، یان نەتوانن لەبەرامبەر کەسانی نامۆدا قسە بکەن و لەگەڵ دایک و باوکیشیاندا زۆر شەرمن و داخراوبن . لەم کاتانەدا پێویستە دایک و باوک بە خۆیاندا بچنەوە و ژیرانە ئەو ترسانە بڕەوێننەوە ، تا لە گەڵیاندا گەورە نەبن . پاشان نابێ هەرگیز دایک و باوک زمانی زبر و توند و تووڕەی وەک : (تۆ منداڵێکی ترسنۆکی … کەسێکی بێ کەڵکی) بەرامبەر بە منداڵ بەکار بهێنن . تا ترس و دڵەڕاوکێ و هەستێکی خراپ لە دەروونی منداڵەکەدا هێلانە نەکات . هەر بۆیە ئەرکی دایک و باوکە وەک فریادڕەسێک ، بەرلەوەی بیر لە ئامۆژگاری و ڕاستکردنەوەی هەڵەکانیان بکەنەوە ، بە وردی لە هۆکارەکانی شەرمنی و ترسنۆکیان بکۆڵنەوە . پێویستیشە ئەم خاڵانەی لای خوارەوەش لەبەرچاو بگرن :

١ – ئەگەر منداڵێک لە منداڵییەوە لە چوارچێوەی بازنەیەکی پاراستنی بەهێزی دایک و باوکیدا ژیابێ ، ئەوا منداڵەکە دەرفەتی ئەوەی نەبووە بە خواستی خۆی هەڵسوکەوت بکات و ڕێگای پەنەدراوە ئازایەتی خۆی دەربخات . هەموو بڕیاری هەڵسوکەوتەکانی لە پشت

پەردەوە دراون . ئەرکی منداڵەکەش ئەوەبووە بە خواستی خۆی پابەندی ئەو بڕیارانە بێ . ڕەنگە لەم حاڵەتانەدا دایک و باوک لایان وایە ئەوە خۆشەویستی خۆیانە بۆ منداڵەکەیان ، بەڵام لە ڕاستیدا خۆیان فریو دەدەن ، چونکە ئەو هەڵویستانە ئارەزووی منداڵەکەیان ناهێڵن ، تا خۆی کارەکانی بە شێوەیەکی سەربەخۆ ئەنجام بدات و لە دواڕۆژیشدا ئازایەتی خۆی دەربخات .

٢ – کاتێک منداڵ لە باوەشی دایک و باوکیدا گەورە دەبێ ، خۆشییەکانی تەنها سنوری ناو ماڵەکەیە ، ئەو کەسانەی دەوروبەریشی تەنها دایک و باوک ، یان کەسانێکی بە تەمەنن و ناشتوانێ منداڵەی هاوتەمەنی خۆی ببینێت . هەر بۆیە ئەگەر منداڵ لە ژینگەیەکی داخراودا بژی ، بە جارێک بێزار دەبێ ، وردە وردەش کەسایەتی دادەبەزێت و هەلی گفتوگۆکردنی ئازایانەشی لەگەڵ کەسانی تردا لەدەستدەدات و تەنها لەگەڵ چەند کەسێکی دەوروبەری خۆیدا ڕادێت .

٣ – ئەگەر منداڵەکەت باوەڕی بە خۆی لاواز بوو ، ئەوە لەبەر ئەوەیە لە جیاتی ئەوەی هانی بدەیت ، ئامۆژگاری زۆری دەکەیت .

٤ – کاتێ منداڵەکەت نەیتوانی داکۆکی لە خۆی بکات ، نیشانەیە لە تەمەنێکی بچووکدا و لە بەردەمی خەڵکیدا بەجۆرێک ئامۆژگاریت کردووە ، بە تەواوەتی شکاندووتە .

٥ – ئەگەر منداڵەکەت دەستبەرە بە شتێک ، کە هی خۆی نییە . ئەوە لەبەر ئەوەیە کاتێک شتێکی بۆ دەکەیت ، ڕێگا نادەیت بە خواست و ئارەزووی خۆی شتەکانی هەڵبژێرێت .

٦ – ئەگەر منداڵەکەت ڕێزی لە هەستی کەسانی تر نەگرت ، نیشانەیە لە جیاتی ئەوەی بە جوانی قسەی لەگەڵدا بکەیت ، بەردەوام فەرمانی پێدەکەیت و مێشکی دەکرۆژی .

٧ – کاتێ منداڵەکەت بێزار و تووڕەیە ، ئەوە لەبەر ئەوەیە زیاتر گرنگی بە ڕەفتارە خراپەکانی دەدەیت و کەمتر بە ڕەفتارە باشەکانی .

٨ – ئەگەر منداڵەکەت بە ئەنقەست بێزاری کردی ، ئەوە لەبەر ئەوەیە ، تۆش بە ڕادەی پێویست سۆز و خۆشەویستیت بەرامبەری نییە .

٩ – کاتێک منداڵەکەت گوێی لە کەسانی تر دەگرێت و گوێ لە تۆ ناگرێت ، ئەوە نیشانەیە ، بێ بیرکردنەوە و کوێرانە بڕیاری خێرا لە ئەنجامەکان دەدەیت .

١٠ – ئەگەر منداڵەکەت یاخی بوو ، دیارە زیاتر گرنگی بە بۆچوون و بیرکردنەوەی کەسانی تر دەدەیت ، نەک ئەوەی ڕاستە .

لە دواجاردا ئەوە ماوە بڵێم : منداڵ ئەگەرچیش شاد و دڵخۆشبێ ، بەڵام ژاوە ژاوی شەڕ و ئاژاوەی نێوان دایک و باوکی ترس و دڵەڕاوکێ دەخەنە ناخی دەییەوە . هەمیشە ئەو ترسەش لە دەروونی

منداڵەکە نابێتەوە . بێگومان دایک و باوکی توڕەش کاریگەری گەورە لەسەر کەسایەتی منداڵ بەجێدەهێڵن . کەواتە هۆکاری سەرەکی شەرم و ترسنۆکی منداڵ خێزانە نەک سروشت . هەر بۆیە پێویستە دایک و باوک بە ئاگابن و لە شەڕ و ئاژاوە خۆیان بە دووربگرن . پاشان پێویستە دایک و باوک سێ شت بە باشی ئەنجام بدەن ، تا یارمەتی منداڵەکەیان بدەن ، بە تەواوی لە کەموکورتییەکانی کەسایەتییەکەی ڕزگاری بێت .

یەکەم : ڕێنمایی دەروونی : شەرمنی منداڵ کێشەیەکی دەروونی و کەسییە ، هەر بۆیە پێویستە دایک و باوک هەوڵی چارەسەرکردنی بدەن . لەکاتی کێشەدا ، کە منداڵەکە لە ترس و دڵەڕاوکێدایە ، پێویستە دایک و باوک کیشەکەی بۆ هەرا و هەلوەسە و تووڕە بوونەوە نەگرن ، بەردەوام منداڵەکە هێوربکەنەوە و بە منداڵەکەش بڵێن : (ئەوەی ڕوویداوە کیشەیەکی ئاساییە) . پاشان واز لە فشار خستنە سەری بهێنن و تەنی دەنگتانی بەسەردا بەرزمەکەنەوە ، تا ناخی بە تەواوی هێوردە بێتەوە .

دووەم : شەرمکردنی منداڵ هەڵەیەکی گەورە نییە ، بۆیە پێویستە دایک و باوک بە خۆیاندا بچنەوە و پشتگیری و هانی منداڵەکەیان بدەن و واز لە تووڕەبوون و هاتوهاوار و سەرکۆنە بهێنن .

سێیەم : ئەگەر منداڵ شەرمن بوو ، دیارە هۆکارێکی لە دواوەیە ، کە دایک و باوک نازانن ئەو هۆکارە چییە . بۆیە پێویستە کێشەی پچووکی بە گەورە نەکەن ، تا منداڵەکە بتوانێ ئازایانە ڕووبەڕوویان ببێتەوە . خۆ ئەگەر توانی لە کاتی کێشەدا خۆڕاگربێ ، شەرمی ناخی بە شێوەیەکی سروشتی نامێنێت .. جا ڕێی ڕاست ئەوەیە ، وەک باوەندییەکی ڕۆحسووک منداڵ ئازاد بکەین ، تا بتوانێ خۆی بڕیاری خۆی بدات . ڕەنگە لە سەرەتادا هەڵە بکات و بڕیاری خراپیش بدات ، بەڵام هەڵە و تاقیکردنەوەی خراپ ، ئەزموونی بە سوودن بۆی و دەتوانن فێری بکەن چی ڕاستە و چی هەڵەیە . بە مەش زیاتر متمانەی بە خۆی دەبێت و لە بەردەمی کەسانی تردا ، نە دەترسێت و نەشەرمیش دەکات .

+++++

تێبینی : ئەم بابەتە لە چەند سایتێکی ئینگلیزییەوە وەرگیراوە .

٢٧ / ١ / ٢٠٢٤

هاوبەندەکانی پێشمەرگایەتی.. دڵشاد تاقانە

شێستوپێنجەم هاوبەند وێنانوسی پێشمەرگەی قۆناغی ڕزگاری نیشتمانی سەردەمی شاخ..

کێچ..

ئەو گیاندارە بێزارکەرەیە لەڕێزەی مێروەکانە دەکەوتە ناو پۆشاکی مر□ق و خوێنخۆرن. زۆر جۆری هەیە هەندەکیان توشکاری نەخۆشی تاعون بوون لەگواستنەوەیدا مەترسیداربوون کاتی خۆی. ل□ پێشمەرگایەتی مەگەم کو! دەنا هەردەتکەوتێ چونکە پێشمەرگە دەچووە هەموو شوێنێک و ماڵێک هەرتوش دەبوو. ئەوجا شەوان چالاک دەبوون و جەستەی بەخوری دەهینای، هەر هەبەز و دابەزی بوو. چارەسەریش خۆشوشتن و کوراندنی جلوبەرگەکان بوو. کۆمەڵەک پێشمەرگە لەسەرکردایەتی دەگەڕانەوە لەگوندەکی دوورەدەست مزگەوت و کانیاوەکی خۆشی لێبوو، لەو ڕۆژە خۆشەدا هەموو دەستیان کرد بەخۆشوشتن. یەک لەکادیرە زندی و ئازاکان هەرزوو جلەکانی داکەند لەسەر ئاگری جوان کوراندی لۆ کوشتنی کێچ و ئەسپێکان ئەوجا بەسابونی کورێ و هەندەک تایت پاکی کردنەوە بەسەر چیلکە و دارودڕ هەریخستن، هەتا خۆی شوشت تەواوەك کزربوونەوە ل□ بەریکردنەوە لەسەر تاتی نوێژەکە لەسەرپشت ڕاکشا بۆرژا و خەوی لێکەوت. ماوەکی پێچوو کە بەخەبەرهات جەستەی دەخورا و خۆی هەردەکڕاند! ل□ بەرەخۆیەوە دەیگۆ: ئەوەچیە؟ هەموو جلکم نەشوشت و خۆم پاک نەکردەوە؟ ئەدی لۆ هەموو قەلبم دەخورێ! کەسیش مەتەقی نەکرد ئێستاوئێستاش نەیزانی لەوکاتە ڕەوانشاد و یادی پیرۆز حەمیدی قالە دزەیی هێشتا خۆی نەشوشتبوو بەڵام هەمیشە بەزمگێڕ و گۆبەندی دەناوە! هاتە سەرسەری دەستی لەبن هەنگری خۆی گێڕا چەند دانە کێچەکی دەرهینا و خستیە سەر سینگی پێشمەرگە نوستیەکە، گۆتی: کو دەبی کادیربی ب□ بێ کێچ؟

□ دڵشاد تاقانە

ئاوڕێک لەوسەری عەدەم.. شیعری: ئەحمەد زەکی

دایکم ناونیشانێکی سپی هەبوو
لەسەر رازیانەکەی منداڵیم لێم نوسی بوو تەیارەی واتان دیوە
مێک ، سیخۆیەکی رووسی لە مەلەی چلەی گەرمام ژێر ئاو دەکات
کیسەڵێک هەرێنی لەماسی دزی شەعربەناتەکە بەخۆی بخوات
درەنگە دایکم شلەساوارێکی نەکردە داوەتی باوکم
لێرە لاشەی سپی بابم چەپڵەتاکێک دەکوتێ و ئەیهوو
درەنگە نوێژم لەسەر تابوتی نیشتمان بخوێننەوە
نەعنەعەی مام سەید هێشتان لەناو کیسە، بۆنی دەگەڕێتە پشت یادەوەریەکانمان
بەری ئاسمان بەرنادا تۆزو پروشکە بەردی کوتان
دەبوو تەیارەی وامان نەدیبا
رووبارەکان خوێن دێنن و مناڵەکان بوونە ماسی
یادەوەریەکان گەڕانەوە رێی هەناسەکان
دایکم لەو ئاوە دەچێت هێشتان بابم مەرەقیتی لێرە بمێنێتەوە و
سەدایێ بداتە قومە جغارەیەکی بەغدا
من و عەلائەدین رازیانە دەکرۆژین
کاکم فێڵی لە دار توو کردووە بەسێبەردەڵێ ناچیەوە سارداو
لێرە خەونەکەم گەیشت سۆبەکە پێدەکەم
ئەو چایە دێمیدا
بەلای چەپمدا رازیانەکان تابلۆیان بووە
نەعنەعەکان لە ماسی و پەپولە داتاشران

تنۆک تنۆک سەرگەردانیم لێدەڕژێت.. شەماڵ بارەوانی

لە دوای تۆ
هەموو ڕێگاکان دەڕۆنەوە
ماڵی دڵتەنگی و
دەست بۆ هەر هێشووە خەندەیەک د□ بەم،
دەبێت بە تۆپەڵێ دڕک.

لە دوای تۆ
ئێوارەی خۆشبەختیم پڕبووە لە مارشی قەڵەقی و
حەوسەڵەی هیچ خەونبینینێکی ترم نەماوە.

لە دوای تۆ
جۆگەڵەی مەراقم
ڕەنگی خوێنی گرتووە و
بە هەرلایەکدا سەوڵ لێبدەم،
هەنگاوەکانم دەبن بە بەرد.

لە دوای تۆ
قامووسی خەونەکانم شەللالی درز بوون و
ئیدیۆمی بینایيم چوو□ تەوە سەر نەسەبی کوێری.

لە دوای تۆ
ئالوودەی هەڵوەرین بووم و
لە غووربەت چۆڵتر بووم.

لە دوای تۆ
دەقم بە تاریکییەوە گرتووە و
تنۆک تنۆک سەرگەردانیم لێدەڕژێت.

لە دوای تۆ
وەرزەکانم هەمووی بوون بە مەنفا و
لە داوێنی هەر مەنفەزێک دابەزم،
دەبێت بە ع□ بەس.